

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

вносять: в Австрії:
на цілий рік 24 K
на пів року 12 K
на чверть року 6 K
на місяць 2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поштів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II.
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в пасажі
Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від пирта. — Оповіст-
ка звичайні приймають ся по д. н.
20 с. від стрічки, а в „Надіслан-
ні“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesення по 30 сот. від стрічки

Положене сезонових робіт- ників в Німеччині.

(X) Рік річно з Галичини виходить на
роботу до Пруссії і до Німеччини значне число
робітників, однак про їх положення і їх долю
звичайно мало що відомо, хіба стільки, що
й тепер в державній раді пос. о. Фоліс пору-
шив справу виданого намісництвом розпоряд-
ку в справі паспортів для них.

Тим то цікаво буде для нашої суспіль-
ности дізнати ся про долю галицьких, а між
тим і руских робітників в Прусах і в Німеч-
чині на основі звіту предложеного на хари-
таивнім конгресі в Дрезні 28. вересня 1911 р.,
краківським адвокатом, д-ром Леополь-
дом Каро, котрий довгий час займав ся
дослідками сеї справи.

В сім звіті вказує др. Каро, що для тих
робітників, котрі допомагають великим капіта-
лістам - власникам збирати мільярди, нема
в Німеччині доси закона охоронного. Англія
видала такий закон для охорони хіньських ку-
лісів проти визиску, Данія має від 1908 за-
кон, що опікує ся робітниками на случай над-
ужити або визиску, а в Німеччині доси не
повело ся ухвалити такий закон.

Визискувані несовісними агентами і по-
середниками за провізію 20—38 марок від
голови приходять щорічно сотки тисяч робіт-
ників з конгресівки і з Галичини до Німеччи-
ни. Сі люди покинули свою рідну землю, жи-
нок і дітей не можуть із собою брати, хіба
що жінка стане також до роботи на полі. Они
ходять у зовсім повій відносини, молодіж без
родительського догляду в невичайну свободу,
не знаючи німецького языка і не маючи під-
пора у святих, учителя або діда, па-
дають дівчата часто жертвою парубків, челя-
ди, дозорців і офіціалістів. Всі робітники
побирають низку плати від агентів, або пере-
дових робітників, передових женців і принево-
лені купувати всі предмети і потреби: в шин-
ках або крамницях, де їх наводять до дома-

ня умови, щоби тим способом їм відібрати
кошти подорожжя та щоби агенти знов могли
дістати провізію за посередництво. В дома
позістала родина без мужа і батька, без від-
повідного виживлення, доводить до розлузне-
ня подружжя, виховане дітей занедбане, а рід-
ну землю управляють недостатньо старці
і діти.

З такого образу нужди і горя виростає
бистрий розвиток німецького господарства і
промислу!

Несвідомий німецького языка галицький
робітник єсть безрадний в многих случаях
супроти еластичної робітничої умови. Наколи
дозорець має переконане, що робітник удає
слабого, наколи побачить его в похміллі в ча-
сі робочім, або наколи робітник в чім небудь
нарушить порядок домашній мимо поперед-
ного упізнання, тоді ему потручуют за кару
а також за всякий непослух. Крім того за-
стерігає собі хлібодавець в таких случаях
право зараз розв'язати умову. Коли робітник
не послушав службових розпорядків робото-
давця мимо двократного візнання, але поведив
ся, не виконав точно повіреної ему роботи,
збиткував ся над худобою свого роботодавця
(се дословні постанови з контрактних фор-
мулярів), то роботодавець може зараз зірва-
ти умову, а робітник тратить в таких случаях
право на виплату коштів подорожжя, а з за-
данній державної кавції має крім контрактно умо-
влених кар звернути даний ему задаток на
приїзд а також видаток роботодавця за посе-
редництво.

Несумлінний роботодавець може таким
способом з підмогою проворних агентів, дуже
легко позбутися робітників перед упливом
умовленого часу, наколи їх вже не потребує.

В контракті знаходить робітник тільки
загальну про обовязки, але не про свої права.
Колиж він наслідком збиткування, лайки або
неморальних нападів не може видержати і
покидає службу, тоді місцева власть поліцій-
на не потвердить ему розв'язки робітничого
контракту і він не може дістати нового мі-

сця, наколи попередний роботодавець на се
не згодить ся, поки не рішить ляндрат, ко-
трий з тим не дуже квапить ся. На случай
спору між роботодавцем а робітником про-
грає справу робітник вже задля того, бо пе-
ред наконечним рішенням не має вже ані ме-
шкання, ані плати, ані хліба.

Богато би ще можна навести тут про
право потручувания з плати робітників і про
шкідливі для здоровля мешкання для робіт-
ників.

Виймкові закони, котрі звертають ся про-
ти сих верств робітничих, без котрих був би
неможливий великанський господарський роз-
виток Німеччини, оправдують там національ-
ними поводами.

Тільки заведення на взір промислових ін-
спекторатів подібних інспекторів для хлібо-
робських робітників, котрі би контролювали
мешкання, поживу і робітничі умови і рішали
спори, могло би зарадити великим надужитам.

Се обмежило би самоволію тих робото-
давців, що привикли до безкарного визиску
робітників.

Так само некорисні є для рілних робі-
тників закони про безпеку. Они обчислені
на визиск тих найбільшійших, котрі не можуть
найти в сій справі охорони із сторони австрій-
ського правительства. Наколи австрійський під-
даний через якийсь випадок втратить житє
в Німеччині, то его родина не має права до-
магати ся ренти, а так само, наколи рілний
робітник з Австрії стане не спосібний до
роботи в Німеччині. Мимо того, що робітни-
ки, зглядно за них роботодавці платять до
фонду на случай нещасних випадків, вдови і
сироти нещасливо потерпілого в німецькій
службі робітника не дістануть нічого, бо в та-
кім случаю уживають викрутку, що робітник
„не має звичайного осідку в Німеччині“, як
закон вимагає. Тим способом кривдять ся га-
лицьких робітників для того тільки, що они не
Німці, ломить ся умову і наносить ся їм я-
скраву шкоду. Подібно діє ся з безпекою на

случай неспосібности до праці. Роботодавець,
платить за заграничного рільного робітника
половину належитости, однак обезпечені не
можуть на основі закона виступати з права-
ми о виплати обезпечення.

Із сего звіту д-ра Кара, котрий від дов-
шого часу займає ся основно дослідками про
положеня галицьких робітників в Прусах і в
Німеччині, бачимо, що доля їх там зовсім не-
завидна і що они падають часто жертвою ви-
зиску, а крім того багато з них деморалізує
ся. Тим то повинні би у нас сі люди, що зай-
мають ся посередництвом висилки сезонних
робітників до Пруссії до Німеччини, подбати
о те, щоби не тільки побрати від них прові-
зію, але щоби також обезпечити їм правну і
моральну опіку, бо инакше заробляють вира-
вді одиниці-посередники, агенти вивозу робіт-
ників, але з другого боку марнує ся у вели-
кій часті сей живий народний капітал. Під
покришкою патріотичної роботи, мнимої по-
мочи бідним робітникам руским, криє ся ча-
сто жаждоба дешевої наживи губахити одиниць
а на се також повинні би звернути бачче око
народні провідники, щоби широкі верстви на-
родні не падали жертвою жадібних наживи
одиниць.

Допись з перемискої епархії.

(Якими стежками ішло до нас москвофільство?).

I.

Дня 24. січня с. р. відбув ся в Переми-
шлї зїзд деканів перемискої епархії, склика-
ний Преосвященним Ординарієм, щоби до-
бре призадумати ся над тим, яким би спосо-
бом спинити очайдушне поширене та пропа-
говане російської шизми і цареславія між на-
шим народом. В своїм докладно і старанно
обробленім рефераті о. мітрат сам причастен
старорускій партії признав, що між нашим
простим людом особливо на Лемківщині по-

Незвісна гомілія Маркіяна Шашкевича

з року 1838-го.

подав К. С.

Слухач філософії, п. Михайло Бараник,
звернув мою увагу, що у о. Дудика, пароху
Воробіївки, переходять ся незвісні проповіді
М. Шашкевича, писані польською мовою. Я
звернув ся до о. совітника Юл. Дудика,
пароха Сасова, мого доброго знакомого, з
просьбою, щоби видобув їх від свого брата,
бо саме тепер готовить ся наукове видане
творів Шашкевича, а кожда, хотьби наймен-
ша подробиця має тут значну вагу. І саме
перед кількома днями дістав я від о. сов. Юл.
Дудика гомілію Маркіяна з р. 1838 з заміткою,
що „крім сеї одної рукописи мій брат більше
нічого не має“. За присилку гомілії та вісток
складаю на сім місці обом згаданім Отцям
щирі подяки.

Проповідь писана на чотирох сторонах
folio рукою Маркіяна. На останній стороні в
долі бачимо підпис: „M. Szaszkiewicz“, а по-
біч дописку: „Vidit: I. Łotocki, Leopoli, die
23. Maii 1838.“

В місяцях маю і червні 1838 р. перебу-
вав М. Шашкевич на ординації у Львові, а
що свята Вознесєня припадало саме тоді
враз з латинським дня 24. л. мая, то нема
сумніву, що він виголосив гомілію на бого-

служеню в церкві св. Юра, та що днем рань-
ше віддав її, після припису до перегляду Ів.
Лотоцькому, який в „Schematism-i“ за рік 1838
стр. 12. названий першим проповідником ар-
хикатедральної церкви („Ecclesiae Archicathe-
dralis primus Concionator.“).

Польська мова гомілії свідчить, що про-
би введення проповідий у Львові в рідній мо-
ві початі Маркіяном Шашкевичем і товари-
шами за часів побуту в духовній Семінарії
не переломили ще леді, не здобули для них
права горожанства, що офіціально пропові-
дано тоді по польськи. Щоби однак надати
кольориту, хоть трохи більше зближеного до
української мови, Маркіян Шашкевич пода-
вав виїмки з евангелія в церковно-славян-
ській мові, а рівночасно додавав їх польський
переклад.

Гомілія свідчить, що Шашкевич воло-
дів польською мовою знаменно. Гомілія писа-
на дуже живо і популярно. Пробиває ся з неї
глибока віра Маркіяна та сильне пошановане
для духовного стану.

Гомілія на Вознесєніє Господнє.

Євангеліє втїх св. Єванге-
листи Лскі Гл. кд зач рд,
ст. 15.... йт.

Wiadomo wam pobożni Bracia Chrześciana-
nie z Ewangelii Świętej i z nauk Cerkiewnych,
że Xs. Pan wyręczając nas, umarł za nasze

grzechy i nieprawości na krzyżu, że na trzecim
dniu zmartwychwstał, że śmiercią zdeptał śmierć
i zostającym w grobach darował żywot, śmier-
cią śmierć poprawił, i sułcemъ
въ гробѣхъ животь даровалъ, jak
nam pienia cerkiewne głoszą — t. j. przez
swoją śmierć uczynił, że my chociaż na tym
świecie co do ciała umierać musimy, co do du-
szy zaś, jeśli tylko podług jego woli i nauki żyć
zechcemy, nie pomrzemy, t. j. nie będziemy po-
tępieni i zatraceni, ale w niebie z błogostawio-
nymi wiecznie weselić się będziemy; wiadomo
wam więc Bogu mili bracia, że Xs. pan po
zmarłychwstaniu swoim przebywał na tej ziemi
jeszcze przez dni czterdzieście, przygotowując
uczniów swoich do Apostolstwa — że zaraz po
sławnych wystąpieniu z grobu ukazywał się, a
tóż niespodzianie tym, którzy godni byli oglądać
tego zwycięzcę śmierci; i od podobnego zdarze-
nia zaczyna się część Ewangelii świętej, którą
Cerkiew Boża na dzień dzisiejszy do czytania i
rozważania przyznaczyła. Pozwolicie K. S. a
przejdziemy ją z uwagą i z pobożnym i pokor-
nym sercem.

Oto posłuchajmy: Христосъ ста
посредѣ ученикъ своихъ и
глагола имъ: миръ вамъ. Ста-
налъ Xs. pośród uczniów swoich
i rzekł do nich: spokój wam, jak
gdyby im chciał powiedzieć: nie bójcie się, nie
lękajcie się, bądźcie spokojni w sercach wa-
szych. Albowiem nagle zjawienie się X-sa Pana

przy zamkniętych drzwiach nieprzyjemne na
nich uczyniło wrażenie i niepokojem ich naba-
wiło, sądzili bowiem, że jakieś zjawisko nadzwy-
czajne, jakiś duch w pośrodku nich stanął, aby
ich trwożył, jak to z następujących zaraz słów
wyczytujemy: У боявше ся же и при-
страши бивше, мняху духъ ви-
дѣти; dla tego to Xs. Pan przemówił do nich
ustami łagodności i zaspokojenia Миръ вамъ,
spokój wam, i następnie zaraz dodaje:
Что смущени есте? и по чѣ-
то помышления вхоятъ въ сер-
дѣца ваша? dla czego jesteście zatrwożeni i
dla czego posadzenie do serc waszych wpusz-
czacie, t. j. dla czego mię nie poznajecie; dla
czego mi nie dowierzacie, dla czego nie macie
zaufania, sądząc, że nie ja, wasz nauczyciel, ale
jakiś duch wam nieprzyjaźny zjawia się przed
wami, aby was trwożył? O Bracia X-nie! Nie
jeden by może z nas zasłużył na podobny za-
rzut, że [2] niema zaufania w Bogu, że w po-
trzebie, w nieszczęściu, w dolegliwościach, nie
do modlitwy, nie do Boga, ale do sposobów za-
bobonnych udaje się, jak gdyby Bóg nie miał
mocy, aby wam pomógł; jak gdyby nie miał
tyle dobroci, aby ludziom, dzieciom swoim, za
których dał się ukrzyżować, — we wszelkich
potrzebach ciała, które są przeciwieństwem, jak
potrzeby duszy, nie chciał pomóc. Ludzie! Ko-
chajcie Boga, i ufajcie mu jak najmocniej, bo
to mi przyznacie, że kto mi nie ufa, ten mię
pewnie i nie kocha. — Widząc więc X. P. że

дубує ся наклін до православ'я, що наклін той піддержують деякі несовісні священники, а всякого рода політичні агенти поширюють в епархії думку громадного переходу гр. католиків на російське православ'я. Думкам тим навіть не дуже противили ся маститі „руські“ декани, а один з них (дуклянський) намагав ся сю диявольську роботу оправдати местию виміреною супротив церковної епархії за неприйняття „руських юнашей“ до духовної семінарії.

Ми не будем нині входити та розбирати того пустомельства та фарисейських слів маститих отців, якими они на тім „соборчику“ послугували ся, бо то не наша річ; але хочемо трошечка кинути оком поза себе в недалеку бувальщину та застановити ся над тим, якими стежками ішло до нашої гр. кат. рускої Церкви російське православ'я, та чому оно теперка підносить свою голову. Нам видить ся, що зло та найбільшу недолу о много скорше і легше усуне ся, наколи докладно пізнасть ся его причину і жерело, з якого оно бухає.

Час своїм чорним плащом забуття у людській пам'яті дуже скоренько покриває і найбільші події, які колись хвталися за людські серця та потрясали людськими душами; прото годі нині докладно вивести на світ перед люди, що пережило ся та перебулось; однак всеж неодноразово цікаве гребе ся з попену забуття.

Нам видить ся, що при заключенню унії Русинів з римським папським Престолом по одній і другій стороні були як найкрасні та найчистіші наміри і наколи би не хтось третій, що хотів св'яте, велике діло ужити до своїх цілей, унія нині була би може обняла своїми благодатними крилами цілий Схід. Але щож? унію забажали ужити до політичних цілей, а св. велике діло умних людей: Терлецького, Потія, св. Йосафата та др. пущено в державі в поневірку та змагано втопити его в латиньщину, ставляючи все гр. кат. Церкву і его слуг позаду та дивлячи ся на них яко на якеś malum necessarium. І се вело ся довгі віки, ідучи аж до наших часів. Таке поведене державних, нераз дуже високо поставлених в суспільності людей зродило недовіре, підозріне, нещирість а навіть облуду в серці неодного Русина. У нас зачато відгребувати геть геть давні, забуті та проминулі часи світлої та красної бувальщини, порівнювано її з теперішністю, яка кождому Русинови вказувала ся чорною, нещасною та повною терпіння і горя. І не оден обурював ся не тільки на лихих, можних та маючих власть і силу людей та на їх нечесні діла, але навіть на все то, що їх окружало, одним словом на се, в що они вірили, чим тіпили ся, що леліали і носили під серцем, в уяві та гадці. Ми нераз були свідками подій, які творено не в користь або в хосен нашого народу але тільки ддятого, щоб доскулити своєму противникови, не розбираючи та не застановляючи ся над тим, що таке ризикове та нерозважне діло зімстити ся своїми наслідками на нас самих. Кількож то разів чули ми в нашій молодості від людей, на яких ми дивили ся з пошаною, яких уважали за патріотів і їхне кожде слово глибоко записувало ся в нашій пам'яті: „коби вже раз той Москаль прийшов,

може би троха вкортити буту Поляків та Жидів“, та висказані в соймі одним українським послом слова: „маєм топити ся в польським багні, волимо втопити ся в московським морю“. Такі повні розпуки, очайдушні слова не повинні ніколи забути ся, они повинні бути грізним „memento“ для обох воюючих сторін, повинні дати притоку до того, щоб зглубити причину, яка зродила їх в серці чоловіка, котрому прецінь не можна закинути ані недостачі патріотизму, ані любови свого народу, ані доброго наміру.

Сю розпуку, яка проявляла ся в національних ділах, перенесено також в нас і до життя церковного особливо там, де загонистий слуга костела розводив боротьбу з слугою церкви, ловив душі та перетягав їх на латиньство; в своїй же несовісній роботі знаходив підмогу у краєвих властей та всякого рода потентатів. Щоби обезпечити ся від латиньщени, старі рускі священники зачали чистити обряд, викидаючи з него все, що тільки нагадувало чим небудь латиньство, не застановляючи та не розбираючи навіть того, чи викинене не було ділом св. отців Сходу. Коли же в сімдесяти роках тамтого століття розпочала ся з бл. п. еп. Мах. Куземським мандрівка руских священників до холмської епархії а з тим до Росії, тоді змагано ще більше наблизити ся зверхньою формою до російської православної церкви.

Я тямлю дуже добре ті часи, коли то рускі крилошани в Перемишлі, запустивши довге, гарно прочесане волосє, у високих ваче дню від циліндра колпаках, в широким рясах позасідали в катедрі в крилошанських стаях, а наряд вібраний на богослуження дивив ся на них з подивом. За ними пішли відважніші парози по селах, запускали бороди та довге волосє натягали на себе рясу, наклали на голову колпак та запускали бороди. Вся тогочасна руска інтелігенція з малими виїмками уважала таких священників страшними натріотами, а їх діло героїстичним та повним подиву. У нас в церквах ішла навіть борба за миретованє, переносене при службі Божій служебника з одної сторони на другу жертвенника, за папафію та др. Дуже часто до нагляді церковного мішали ся галицькі старости, посилаючи до церкви жандармів, щоб розвідати ся, як „він“ відправляє богослуження та щоб перекозати ся, чи немагає до шизми. Таке необережне, нераз безтактовне вмішанє давало основу до всякого рода поговірок, пояснень, а нераз з супокійного та сумирного священника робила героя або зрадника держави.

При тім всім не тільки селяни але навіть інтелігентні люди з Русинів тямлять добре ті часи, коли російські салдати переходили через наш край до Угорщини в р. 1848. та згадували, як они заховували ся: як твердо заховували постя, як молили ся, били поклона та др. Оден старенький руский священник неміг передомною нахвалити ся російського полковника, стаціонарованого підчас того переходу в его хаті за се, що прийшов до церкви, читав апостол, був поклона та співав з диками. Уже тоді деякі загорілі шизмови Русини ставили нашому народови російське православ'я яко віру тверду, правду не спорчену перед очі, перед унією. А коли ще згадаєм на богате жерело золота і срібла, яким старано ся підкріпити нахил до Росії в нашій народі, коли не забудемо на підпомагану російським грошем в Галичині „староруску“ пресу, на якій редактори уже тоді робили добрі інтереси, то зрозуміємо, що православ'я до нас тинуло ся не тільки дверима, але оно пхало ся вікнами і кождою найменшою щелиною.

II.

Чи висша епархія в Перемишлі давнішими часами думала по католицьки, чи по католицьки жила і ділала, про се годі нині щось певного сказати. Правда одна і друга власть се в духовна і світська пильно дбала о се, щоб на єпископським престолі засідав чоловік певних і постійних католицьких перековань; однак що миг єпископа найрештійший, повний духа Божого вчинити супротив такого аристократа, яким був о. Ан. Юзичинський, о. Гр. Шашкевич, о. Бенедикт Літинський, о. Павел Матковський та др., котрі при кождій важнійшій справі ставали оком супротив владик: саміж мали свої власні нетільні язикові, національні і суспільні, але навіть церковні перековання так, що ми малі були свідками, як один крилошанин підривав повагу другого а про єпископа виражав ся згідно. Таких в ді-

вещей було дуже много. Возьмім старі шематизми до рук, перегляньмо їх сторінки, а переконаємо ся, що деякі імена пр. Полянських заповняють цілі картки. Високо несли они голови, сторонили від народа, старали ся в щоденнім життю чим небудь відрізнити ся від звичайного священника, уживали церковних або російських висловів в щоденній бесіді та змагали, щоб і віра для них була панська а не хлопська, а принайменче, щоб до неї зачисляла ся не тільки чернь, але також царі, міністри, вєрели, превосходительства та друга аристократія.

Яко маленький хлопчина, я з подивом дивив ся на молоду жінку такого „попкрати“, яка приїхавши в гостину до сусіда священника, зайшла по підвечірку до кухні, а увидівши прийняте в кутину теля, заклікала з подиву: „Jaki wielki pies“, хотів добре знати, що се не пес, а теля. Бл. п. єпископа Ступницького уважали за Поляка, а що найменче за полякофіла; а на его розпорядки махали рукою. В духовній семінарії ніхто поважно про науку не думав; думано дві або три неділі перед іспитами, щоб іспити поробити, бо інакше можна було опинити ся за семінарськими мурами; решта часу і молодого життя ішла на забави. Зрештою, чи могли заціпити католицького духа в молоді серця богословів такі Маліняки, „Недолея“, що самі не по католицьки думали. Семінаристка старшина, ті всякі педлі, лойники і др. все то були москвофіли; а щоб з мурів семінарії позбути ся українського та католицького духа, та такі Йони та др. списували на довженній карточці імена питомців українців і пхали їх через дірку від ключа до комнати настоятеля; настоятель же одержавши такий „чесний донос“ знав уже, як собі порадити, щоб „українчика“ з семінарії позбути ся. Тою дорогою позбути ся. Тою дорогою позбувано ся з семінарії дуже много ідейних людей, які нині в нашій суспільності яко люди світські займають видні становища.

Ще гірше вело ся священникови-Українцєви тоді, коли лишив семінар за своїми плечима. Я знав такого молодого ідеаліста, чоловіка повного жару, найліпших намірів до духа правдивого католицького, якого перекидали з місця на місце. І коли кривняки крилошан молоденькі завідували опорожнєними парохіями нераз літами, бідний ідеаліст мусів до року змінити пристановище три і чотири а навіть п'ять разів, аж вкінці серед острої зими підчас такої переволічки перестудив ся, дістав запалєня легких тай пішов на „тамтой бік“.

Декавіями та всякими „чинами“ церковними довгі предовгі часи обдаровувано людей, які гордо з гори дивили ся на своє питоме, а як не голосно то бодай тихенько здихали за „білокаменною“, снили про красу „правдивої, твердої віри“ та про хосен, який би она принесла не так народови але їм самим, зробивши з них чинowników. Я пригадую собі добре той час, коли яко гімн, школярів стоячи в хаті такого „благочинного“ (так називав себе сам), був я свідком, як він з найбільшою втіхою, подивом і одушевленєм приймав у себе редактора одної тогди політичної „русської“ часописи, котрий вернувши з „пущестєвія“ по Росії, приїхав до него, щоб з ним поділитися не тільки вражіннями, але щоб віддати ему гостинець з далекої дороги: ікону Матері Божої казанської і ручний дерев'яний крест посв'ячений російським митрополитом. Образок той бачив я опісля нераз висячий над ліжком покійного декана, а хреста унотребовував при всяких освященнях і походах бл. п. декан.

Коли одного разу покійник написав до мене письмо то таклятим „язичєм“, що я мусів взяти до рук російсько-німецький словар, бо для гімн. школяра було тяжко понятти значіве великого числа слів російських. Покійний голосно захвалював не тільки селянам, але молодим священникам, ученикам та інтелігентам Росію, шизму, гудив католицизм та глумив собі з єпископів. А таких деканів було більше.

(Конець буде).

З державної ради.

На вчерашнім засіданю палати послів в дальшій ході дорожньої розправи промовляв п. Чех (молодочех), котрий заявив ся проти внесків соціалістів як утопійних, а згодив

ся в основі на внесок п. Заганьського о відісланє справи до господарської комісії.

Міністер прилюдних робіт Трнка обговорював насамперед справу картелів і вказав на великі труднощі під оглядом фінансовим, з якими стрінуло би ся удержавленє копалень вугля. Міністер заявив, що кождої хвилі радо возьме під увагу набуте поодиноких об'єктів, если лучила би ся користа для держави оферта. Що до побоювань в справі впливу англійського страйку гірничого на австрійські відносини, потвердив міністер вістку, що робітники в чеських копальнях вугля виступили в певними условинами; не розходить ся однак о нові условини, лише о домаганє; висказанє вже минулого року. Міністер займе ся тою справою і уживе всеї енергії, щоб в рамках своєї компетенції обняти посередництво і подбати о полагоду інтересів обох сторін. Міністер спротивив ся внескови що до заборони вивозу вугля і заявив ся за відісланєм часті внесків до комісії господарства по думці виводів п. Заравського.

По промовах пп. Вінтєра і Куранди відложено наради над сею справою а приступлено до дальшої розправи над наглим внеском п. Кернера в справі іменованя судів в Чехах.

Міністер-предсідник Штіргк в відповідь на запит пп. Шрафля і Шустершїда в справі плянованої угорським соймом резолюції що до покликуваня резерв сказав ось як: „Австр. правительство одержало від угорск. правительства автентичне донесенє що до наміреної інтерпретації права управлїненого в законі з 31. марта 1888. і угр. XVIII. річворядного угр. зак. з р. 1888. в предметі вимкового покликуваня першого року резерви і з наймолодших літ бракових доповняючої резерви до чинної служби.“

Правительство заняло супроти згаданого пляну зовсім яснє становище з огляду на се, що ту входять в рахубу дуже важні інтереси спільної армії як також війскова система, сфіналїзована на основі умов і законів, слїдуючий із взаїмного порозуміння. Міністер-предсідник не може вдавати ся в дальші подробиці з огляду на стадію, в якій находить нині справа, бо се протівило би ся звичаєви у відносинах межи обома правительствами. Міністер-предсідник просить о принятє сеї відповіді до відома і стверджує, що правительство в своїх кругах руководить ся зглядом на інтерес армії і інтерес Австрії.“

Між внесками находить ся внесок п. Романчука в справі виборчого трибуналу, п. Гала в справі основаня державної школи млинварської при держ. слюсарській школі в Тернополі.

Між запитамі находить ся запит п. Дністрянського в справі засудженя українських студентів.

П. Дністрянський в запиті до предсідника пригадав розправу проти українських студентів, котра була актом польської мести. Дожидаю нової розправи, просьба в тій справі залягає вже пів року, однак правительство відкладає єї полагоду з дня на день. Українських студентів дуже переслїдує ся, в краю настало з сеї причини велике роззяренє. Польські політики уживають своїх впливів у правительства, щоб з непогадженя сеї справи мати середник політичного прамусу супроти Русинів в справі виборчої реформи до сойму. Предсідник питає предсідника, чи бажає звернути увагу правительства на сей запит і спричинити як найскоршу его полагоду.

Предсідник повідомив, що про зміст сего запита повідомить міністра-предсідника.

П. Немец (соц.) в запиті порушив справу засудженя 37 соціалістичних послів до II. думи і протестував проти сего, що російський міністер судівництва не хоче допустити до ревізії розправи, хоч є певним, що засуджено послів з причини фальшивих зізнань платних агентів охрани. В імя культури і людскости домагає ся знесеня засуду і нової розправи. Питає предсідника, чи приймає сей протест до відома. (Оплески на лавах соціалістів; оклики: „Проч з царатом“!).

Предсідник відповів, що президія не є в сій справі компетентна.

Слїдуюче засіданє нині.

Фінансова комісія доконала вибору трьох підкомітетів, а іменно: до справи фінансового пляну, справи безпосередних податків належастий та справи посередних податків. До підкомітету для фінансового пляну, зложено-

uczniowie jego zostają w niepewności, kto by to był, który im się pokazał, i że z powodu tej niepewności strach ujął ich za serce dla lepszego ich przekonania, że to on sam, Jezus Xs., ich mistrz, który umarł na krzyżu, a teraz zmarł twychwstał, pokazał im ciało swoje i rany swoje, mówiąc: Widzcie ruce moje, i nozgi moje, jako samъ азъ есмь; осяжите мя и видѣти, яко духъ плоти и кости не имать, якоже мене видите имуща: и сіе рекъ, показа имъ рuce и nozги. — Oto patrzcie, jak gdyby chciał powiedzieć: mało-duszni, mało-wierni, oto patrzcie na ręce moje i na nogi moje i poznajcie, że to ja sam, ja zbawiciel świata, wasz Nauczyciel, który rozpiąłem ręce moje i nogi moje na krzyżu i dałem je na przyboicie gwóźdźmi, poznajcie mnie po tych ranach, z których krew ciekle dla zbawienia świata — poznajcie mnie, że nie duch jestem, ani mara, albowiem mam ciało i kości jak człowiek, a duch takowych niema.

(Конець буде).

го з 20 членів, вибрано між иншими п. Будзиновського; до підкомітета для безпосередніх податків і належностей, зложеного з 16 членів вибрано з руских послів п. Лукашевича, а до підкомітета для податків посередніх п. Голубовича.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Великий страйк в Англії.

Страйк гірників в Англії триває ще не цілий тиждень, а вже діймаючо дає ся відчувати для населення, а особливе для цілого англійського промислу.

Припаси вугля вистануть ще ледво на тиждень.

Найліпше заосмотріло ся правительство в уголь для флоту; за сим приміром пішли великі товариства морської плави. Натомість значне число гут і фабрик не могли нагромадити припасів, гуті тому, бо їх денне запотребоване є велике, а фабрики переважно з тої причини, що не мали місця на більшу кількість вугля. Тому то вже нині велика частина гут і високих печей перервала роботу. Наслідком того є не достаток зеліза, який, разом з недостатком вугля приневолює велике число фабрик зелізних виробів до бездіяльності. Тисячі робітників сих фабрик втрапили через се рівнож нагоду праці і зарібку. Загальне число страйкуючих фабричних робітників вносить вже нині до пів мільона (разом з гірничими робітниками півтора мільона).

Ціна вугля в Англії зросла о 150 до 200 процент. Ся дорожня відбиває ся передовсім на найбільшій населенню, що ізза нестачі гроша не могло обезпечити ся під „лиху годину“. Углеві відкиди, на які давніше ніхто не дивив ся, нині служать нуждарям як опал.

Та найгірнішою в наслідок страйку є нестача вугля в пекарнях. Більшим містам Англії, особливе Лондону, прозвять вже не достача хліба.

Від кількох днів підносять ся скоро ціни майже всіх товарів і споживних середників. В торгівлі панує застій, особливе в околицях обиятих, страйком гірничих робітників, торговельні обороти купців значно зменшили ся.

Положене страйкуючих робітників є ще дотепер добре. Одержали они на 1.марця двотижневу заплату, яка разом з попередніми заробітками береже їх на разі від нужди. Аж після того одержуть они запомоги із службових фондів. В труднійшій положенню находять ся промислові і портові робітники, приневолені до бездіяльності ізза застою в промислі і плаві.

Зелізничі товариства, боячись довшого тривання страйку, обмежили значно рух поїздів. На самих лише головних лініях їздять вже о 300 до 500 поїздів менше чим давнійше. Се обожжене відноситься поки що головно до товарних поїздів, особливий рух відбуває ся ще в нормальний спосіб.

Англійську публіку опановує що раз то більше пригноблене. Всі се чують, що довше триває стайку може стати ся страшним ударом для добробуту Англії і для її становища на заграничних торгах.

Хоч гірники поводять ся доси мирно, підирняло правительство вже різні середники обережности для удержання ладу і прилюдної безпеки. Військо стоїть в поготові на кожний поклик. В міністерстві війни відбула ся нарада всіх комендеруючих генералів. Пільна артилерія одержала карабіни, щоб могла сповняти службу піхоти. До здавлення есентуальних заворушень ужито ба — не лише поліції, але і війська, навіть маринарки, бо сухопутному військові правительству не зовсім вірять. В околицях, навіщених страйком, розоружено навіть деякі відділи.

В цілм краю панує тяжка атмосфера. Всі боять ся глибоких потрясень — а між тим мирові переговори ведуть ся без кінця і не віщують успішного вислуду.

Вчора відбула ся у Лондоні нарада всіх власників копалень; явили ся також валійські працьодавці до тепер найбільші противники робітничих домагань.

Яким шляхом піде дальший хід сего небувало в історії людства страйку — наперед годі вгадати.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Тарасия арх.; рим.-кат.: Францішка. — В неділю: руско-кат.: Порфирия; рим.-кат.: Констанція.

— **Шевченковий концерт у Львові** відбув ся вчора. Промовляв проф. Олександр Колесса який порівнював Шевченка з Прометеем та подавав мотиви творчости поета. Промова була собі звичайна та годі було завважати хоть би одну нову гадку. Військова оркестра 30. полку під проводом капелъника п. Роля відіграла увертуру доволі удачно. Хор „Львівського Боява“ відспівав три пісні Стеценка „Ніченько ясна“, „Сон“ і „Заповіт“ в цілм сего слова значіно знаменито. Спеціально „Сон“ вів др. Волошин по мистецьки. На признание заслуге „Львівський Бояв“ за виведене частини ораторії Гендлі „Ізраїль в Єгипті“, річі трудної, обдуманой на дуже великий хор, при яким треба вишкolenих та інтелігентних співачок та співаків. Всі труднощі переборов хор дуже влучно і хіба не могло бути інакше, коли дірігентом є др. Волошин. Шкода лише, що не взяв хор якого соля, чи дуєт з ораторії, а річ не була би так монотонною, тим більше, що хор „Львівського Боява“ розпоряджає дуже гарними сольовими голосами. Оркестра грала не всюди рівно. Органіст відіграв свою партію доволі удачно. Хор „Бандуриста“ відспівав під проводом п. Артимовича „Вічного революціонера“, твір п. Людкевича з житем і силою, лише оркестра виявила і тут свого рода недомогання. Пані Ф. Лопатинська відспівала чотири пісні. — Лясенка „Ой одна я, одна“ не лежить в її голові, так само воліли би ми були почути цюсь пьєсу замість Тавбера „Лісна пташка“, яку Львів чув в інтерпретації віденської оперової артистки, п. Курц Арія з опери Пучіні „Madame Butterfly“ та на додаток видала гарно. Сяла була виповнена в дві третини місць.

— **Побит Цісаря в Ішлю.** Віденські часописи доносять, що сегодній побит Цісаря в Ішлю значе ся ще перед Зеленими святами. Іа случай непогоди виїзд до Ішлю припізнив би ся. Цісар має дня 20. або 23. мая загостити до Ішлю, а пригостовленя до побуту там вже роблять ся. В Ішлю має Монарх перебути около чотирь місяці.

— **Зїзд царя з цісарем Франц Йосифом.** До „Local-Anzeiger“ доносять з Петербурга, що зїзд царя Миколая з цісарем Фр. Йосифом відбуде ся на австрійській області підчас подорожі царя до Гесиї, де цар вибирає ся небавам разом з женою. Місце стрічі не є означене.

— **Президент Тафт і католицька Церква.** „Рішуче протиділане, яке католицьким ставить проти змагань анархістів і соціалістів, заслугує на признание також всіх не католиків. Католицька Церква і наука є найбільшим сторожем ладу і права. Проте з радістю виваємо, що Рим відзначив діяльність своїх єпископів і наш край збільшенем американських кардиналів. Католицька Церква в огляду на свої стремління до ладу і законности може бути певна помочи і прихильности всіх не католиків.“ — Отсі слова є виїмком з листу Тафта, президента найбільшої републики на світі, а в тім листі він оправдує ся перед кардиналом Фарлейом за неприсутність на банкеті, улаженім в его честь.

— **Господин Галушка в Петербурзі.** Наші капітани аж трясуть ся з радости, що петербурскі російські урядовці і військові роблять „честь“ господинові Галушці і его „дружині“, навідувшись на „театральні“ вистави, устроєвані сею „дружиною“ під покровом гр. Боріського і ген. Владимірова. Одні їдуть, щоб насміятись із „хохлов“ — другі з державного патріотизму, який велить піддержувати російську іридену в Галичині.

Характерно, що україножерний „Свѣтъ“, пишучи про „снєктакли“ наших Росіян замічує, що сі Росіяни говорять „на томъ же языкѣ, какъ и наши Малороссы“. „Дружина“ пише дальше „Свѣтъ“ — приїхала со своїми

декораціями и своею обстановкой. Передъ зрительными все время проходили виды нашей русской(?) деревни, — Черниговской, Харьковской, Полтавской губ. Тѣ же костюмы, тѣ же пѣсни, тотъ же говоръ“.

Співробітники „Свѣта“ Росіянинови, не звісно мабуть те, що одномішленники Галушки, ту в Галичині раді би промінати „языкъ, костюмы, пѣсни“ і взагалі все, чим виявляють ся характерно ріжниці між російською і українською, чи малорускою національністю — на чуже, великоруске і що для повдержання самостійного розвитку нашого народу всі середники у них добрі.

А може й знає він про се, стоячи близьше до тих жерел, із яких так обильно пливе грошева струя на деморалізацію нашого народу в Галичині.

— **Жидівська експанзія в Галичині.** Жидівська „Шкільна Матиця“ опрацювала статут жидівської семінарії учат. і рішила заложити її для виобранованя жидівських учителів, призначених для жидівських шкіл в Галичині. Рішено також оснувати заховорки для жиденят по всіх містах і місточках в краю. Дійде же до того, що жидівство цілком заволодіє Галичиною, а „гої“ будуть жертви ся між собою і служити Жідам.

— **Анкета в справі кінематографів.** Анкета міністерства внутрішніх справ у політичних краєвих властей в справі відляненя концесій на кінематографи і наглядю над ними, є вже покінчена. Тепер розіслало міністерство на основі зібраних матеріалів до краєвих властей запит, вимагаючий ще певних вияснень, що має становити предмет устної анкети, яку задумує скликати міністерство в найближших днях.

— **Просьба дівчат до цісаря.** Сім дівчат з Австрії, вихованок одного з пенсіонатів в Женеві в Швайцарії, опразувало м. р. на чужині свято уродня цісаря і донесло про се монархі листовно. Дівчата написали щиро, як они опрорели свято в чужині, як дуже люблять они свою вітчизну і цісаря і просили цісаря, щоб зволів, як привіт з вітчизни, вислати їм свої кабінетні фотографії з власноручним підписом. По якимсь часі виплинуло до австрійського консуляту в Женеві поручення для поінформованя, хто саме ті дівчата. Консуль Падовец удав ся до інституту і довідавши ся, що дівчата під всяким зглядом вайрцево ведуть ся, повідомив про се кабінетну канцелярію. І дійсно по кількох тижнях одержали урадовані дівчата бажані фотографії з власноручним підписом доброго монарха.

— **Засуд в справі Мацоха** і товаришів, що занесли католицькій Церкві тільки неслави, задав вчора: Дамазого Мацоха засуджено на 12 літ каторги з полішенням всіх прав, Олену Мацехову на 2 роки тюрми, І. Старчевського на 5 літ „арештантских рот“ з полішенням всіх прав, В. Олесійського на 2 і пів року „арештантских рот“. Інших увільнено з оглядом на те, що они вже відбули свою кару в слідчм арешті.

— **Розв'язане міської ради.** В слід за розв'язанем громадської ради в Дрогобичі, розв'язано громадську раду в Жовкві. Громадські справи буде полагоджувати тимчасовий заряд, якого управу поручило намісництво в порозуміню з краєвим наділом Ст. Горєцкому, директорови каси в Жовкві.

— **Ворохобня в хорватській гімназії.** З Рєки доносять: Ученики хорватської гімназії в Шушак застрайкували вчора рано з сеї причини, що підчас проти угорських демонстрацій арештовано одного їх товариша. Ученики устали ся рядами на коритарі і не допускали професорів до клас. Директор гімназії вівзав телеграфічно жандармів, котрих прибуло 30. Арештовано 7 учеників. Про цілу подію повідомив директор телеграфічно правительство. Побоюють ся, що застрайкують також ученики школи мореплави в Букарі.

— **Суфражистки гуляють.** З Лондона доносять: Вчора рано урядили суфражистки в Вестонд подібну демонстрацію як минулої п'ятниці, побили багату склепових шиб та вікна в мешканю лорда канцлера і міністра Креве. Багато демонстранток ув'язнено. Вечером повторили ся демонстрації перед парламентом, причім арештовано нових 200 осіб.

— **Замах на Ротшильда.** З Лондона доносять, що якийсь анархіст Берг вистрілив оводі з револьвера до бар. Леопольда Ротшильда в хвилі, коли той вийшовши зі своєї палати всїдав до самоїзда. Куля хилила, але скалічила стоячого коло Ротшильда поліціявнта, котрого відвезено опісля до шпиталю. Виновника ув'язнено.

Оповіді.

— **Іменованя і перенесеня.** Міністер просвіти надав А. Скочинському, учителеви в Тучапах з нагоди переходу в стан супочинку, титул директора. Краєва Рада шкільна затвердила вибір: др. Евг. Колачковського і Ю. Тобіса на відпоруч. повітової ради до окр. шк. ради в Золочеві; о. А. Решитиловича на відпоручника повіт. ради до окр. шк. ради в Косові; Володим. Лесняківського, управит. школи в Количинцях на „представника учительства в раді шкільній окр. в Гусятині; І. Серафима, управит. женської школи в Городенці на „представника учительства в раді шк. окр. в Городенці“.

Краєва Рада шкільна затвердила в учительським званю і надала титул професора дійсному учителеви С. Цебулі в гімназії в Самборі; надала Л. Голубовичеві, заступ. учителя в реаль. школі в Тернополі, учительську посаду в сім заведеню; іменувала заступ. учителів в середніх школах: Хаїма Гіршберга в II реаль. школі у Львові; І. Длугошевського і А. Мільдурма в гімназії в Теревовлі; І. Щепанського в гімназії в Бродах; перенесла заступ. учителів в серед. школах: А. Вархолу з II гімна. в Рясіві до гімна. в Ярославі; Е. Ольшевського з гімназії в Перемишлі на Засянню до учительської жіночої семі. в Бережанах; Ф. Дрозда з учит. женської семі. в Бережанах до польск. гімна. в Перемишлі; А. Сковронка з філії VII гімна. у Львові до VIII гімна. у Львові; д-ра І. Майзля з гімна. в Золочеві до гімна. в Бережанах; Й. Рольського з гімна. в Теревовлі до гімна. в Сяноці; Б. Орловського з I школи реальн. до II школи реальн. у Львові.

— **Конкурс** на начерк улаждения кімнати (спальні, або їдальні, робітні, забавні) для середно заможної родини — оповістив міський промисловий Музей у Львові. Нагороди: 500 і 300 К. Другий конкурс на вигляд килиму має з нагороди: 200, 150 і 100 К. Рєчинець до 31. мая с. р. Участь в сих конкурсах можуть брати польські і рускі артисти без огляду на місце замешканя.

Посмертні оповістки.

О. Михайло Бачинський, парох в Ріпчицях помер в середу, дня 6. с. м. Покійний належав до тих священників-трудлюбців, що працею і горячим патріотизмом маркантно зазначили шлях свого життя. Не було ніякого народного почину, де би покійник не приложив частинки своєї праці; ціле життя боров ся за права рідної мови; горячими і переконуючими словами будив народну свідомість на вічах і зборах. В останнім часі звернув увагу на економічну роботу, закладаючи молочарські спілки і кружки „Сільського Господаря“. В молодих літах писав оповіданя і поезії під псевдонімом „Філяретів“. Небіщик полишив жінку і четверо дітей. Несподівана смерть — від удару серця — викликала щирий жалъ у всіх, що его знали. В. в. п.!

Телеграми

з дня 8. марця.

Відень. (ТКБ). Вчора відбув ся у цісаря двірський обід, в яким взяли участь численні члени дипломатичного тіла.

Будапешт. В політичних кругах впевняють, що цісар імовірно з кінцем марця виїде на два тижні до Будапешта, зглядно до Геделе.

Будапешт. (ТКБ). До Уг. Бюра Кор. доносять з Відня: Цісар прийняв вчора о год. 1. по полудни предсідника міністрів гр. Куєна Гедерварого на півгодиннім послуханю, на котрім президент міністрів предложив монархови димісію кабінета. Прем'єр повідомить нині угорський сойм про рішене монарха в справі димісії. В найближших днях рішуть ся цісар що до покликания угорських політиків на послухане.

Франкфурт. „Fr. Ztg.“ доносить з Бейрута, що кружляє там чутка, що Італійці планують новий напад на одну з турецьких місцевин на сирійським побережю.

Рим. (ТКБ). Ар. Стеф. доносить, що італійське правительство застерігає собі повну свободу діланя з виїмком турецьких берегів на морю Адриїським і Йоньським.

Новий Йорк. (ТКБ). З Ігуагуа доносять, що Гомеца проголошено тимчасовим президентом.

Др. Володимир Гериневич.

Нариси до землериски угорської України.

(Дальше).

От тут між тими вічно зеленими верхами гір, на просторах, буйною нашою покритих полонинах, на долах угорської низини, або над водними струями, які глибоко врізалися в ядро карпатського пасма, животів майже півмільйонна маса українського народу, засуджена угорською, шовіністичною політикою на знищення.

І то так під зглядом національним як і господарським. Сотки півок уживають ся по убогих селах, ніби запомогають нарід в тяжкі часи перед збором збіжжя або збутом худоби а потім забірають і так ялове поле темного та нетямучого сьвіта селянина. Пануюча тут всюди, навіть на чисто українській етнографічній області угорська мова пособляє висисати соки влізливим лихварям з нашого мужика.

Кілька позичених ринських в часі переднівку росте із скоростію геометричної прогресії, півка чекає, поки не дійде сотки — а тоді уже не уратує мужик своєї батьківщини. Поки що не прочуває він ніякого лиха. Навіть і припускати не може, аби за марних пар левів забрали йому хату та скупенький загін поля. Не оборонить його навіть і суд, котрого урядовою мовою є бесіда угорська. Мадярської бесіди він не розуміє а що найбільше так як судия українську. Така атмосфера пособляє пивці, що говорить обома мовами. Западає вилрок: Roma locuta — causa finita. Іди сьвітими — на заробок далеко від рідної землі. Сего видідиченого безправною рукою лихварів населення стає раз у раз, більше чисельний стан его є найліпшим доказом фі-

нансової руйни українського населення на угорській землі.

Сим пролетаром займає ся тепер правительство, в своїх бюрах посередництва праці. Стрітати їх можна по усіх усядах угорської країни, занятих, чи то в ріллях, чи в фабриках. Тут доперва стрічають їх Мадяри котрі про українське населення не мають поняття та ачаста ідентифікують їх зі Словаками.

„Тут в Будапешті — говорив мені Мадяр, професор гімназії — пізнав я ваших Русинів. Се все бездомні і безземельні пролетарі, засуджені на голодову смерть. Однак дбале правительство, діставши звіт від комітативних властей, постарало ся для них о роботу. Тут, в Будапешті знайдете їх споро так само і по інших фабричних містах королівства“.

Гарно. І се добре, що правительство дбає хочай і про видідичене вже населення. Але чому не старає ся запобігти визиску? Чому комітативні власти не здадуть звіту про причини творення бездомних і безземельних людей?!

Тут, в той бік, в сам початок зла треба би було ударити і прочистити в сей спосіб атмосферу. Чи стане ся се колинебудь? Сумніваю ся!

Коли би річ ішла про малярських селян, родовитих братів верховодної нації, то справу обговорювано би голосно по часописях а само лише вміпане комітативної власти вистарчило би, щоби запобігти лихови, та увільнити селян від утиску лихварських лук. Але тут ходять о якогось там Русина, на згадку котрого пригадують ся Мадярам невеселі, сорокові літа минулого століття, соромна здача під Віллагіш а вони ідентифікують нас подекуди з Москалями, дивлять ненавистю, та не подали би навіть руки потоплячому, тому, який справив їх національний упадок.

Політика така сьвідчила би о величезній занепаді етики у правительстві королівства Угорщини, однак хто знає поневолене інших

сьвідомих своєї народности славянських племен домінуючою нацією угорською, сей у них великого уроду етичного шукати не буде. „Змалярщати усе, що ще не малярське“, отсе оклик правління.

І через призму малярського треба дивити ся на усяго діяльність і на утиск, та на велику часом, але лише на позір, сердечність і дбальість.

Тій власне сердечності бюр посередництва праці треба завдячити се, що рік річно ідуть тисячами наші видідичені селяни в глущі Угорщини, та затачують протягом кількох літ сною народність. А політика малярських шовіністів ликує. Бо о щож властиво ходить? Чи наражена на шкodu угорська нація? Де там!

Лише часта землі — якихсь там не-малярів перейшла в певні руки, кілька тисяч якогось там народу, відтятого від пня, позбавленого батьківської землі, та перевезено для ратованя естования в глущі Угорщини, де вже вістануть... не вернуть ніколи...

І ще одно. Оповідь мені згаданий професор, що гарнійшого робітника годі знайти. Він працьовитий, слухляний, глухий на нові суспільні течії а що найважнійше мало вибагливий як що до удержання, так і що до заплати. Так істи і заробити такий гріш на своїй батьківщині він не мав нагоди, тому і лишає ся на завісідгі між Мадярами. Отже і ще одно, що вабить угорських капіталістів; зискує Угорщина дешевого, спокійного і працьовитого робітника, якого між своїми єї не знайти.

Оставшись між Мадярами, годить ся наш мужик зі своїми обставинами. До року говорить по малярськи та втискає ся як вода по усіх усядах. Тут служить за парібка до коня, двигас клунки до вагонів, там за готелевого служачого, а много їх працює також на фільварках при господарстві; там є їх найбільше бо і така робота найбільше припадає нашому мужикови до вподоби.

В міру перебування між чужими затачує ся, і так слабе, ледви чує національне почування, відчуває ся чим раз більше від своїх, примінює ся до нових обставин, а часом прогомонить у ній без сліду і та туга за рідною стороною, яка може найдовше живе і перебуває в серці бідного зарібника-переселенця.

Головне заняття нашого мужика на Угорщині — се рілляництво, садівництво та випас худоби. Вправді єстває в північних Уграх ше широко розвинений промисл деревний а в західній часті гірничий, однак участі в них він жадної не бере, хіба яко робуча а лихо платна та визискувана підприємцями сила. Уживають его лише до грубої та небезпечної праці. Роботи лекші та ліпше платні сповняють тут Мадяри або змалярщені жиди, яким національні почування байдужні та чужі. Сі останні на свої почування махнули вже тут давно рукою.

І так бачимо нашого Русина при стяганню дерева з гір у доли карколомними дорогами, при яких о смертельні случаї не тяжко; рубав дрова у лісі, та ставить сяги або звозить їх до найближчої стації залізничної. Словом при промислі деревним сповняє найнебезпечнійшу — а лихо плату задачу. Так само і при промислі гірничім. При всім тім невідступним его товаришем як всюди, так і тут є жид. Визначає до зрубування части ліся, рахує уставлені сяги та вози або надзирає при ладованню дерев на залізничні вози. З підприємством наш чоловік не має безпосередно стичности. Він залежний звичайно від жиди, котрий згодившись з фабрикою або великими доставниками, веде діло на менші виправді але дуже поплатні розміри. Жидам напихають кишені наші мужики.

(Далі буде)

Парохія, львівської архієпископії, на підгір'ю, 3.200 душ (камеральщина), 120 моргів рілля, річка, почта, молочарня і т. д. в місці, залізниця 4 клм., до заміни за рівноправну. Зголошення слати під М. Ш. poste restante Креховичі к. Долини.

Конкурс.

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові розписує отрим конкурс на шкідці доми урядничого триповерхнього, який має вбудуватись на площі при ул. св. Войтіха ч. ор. 3 і 5 у Львові. Забудована площа має обніматися около 2000 м² Скаля шкідців 1:200 в двох метрах (перекроях). Нагорода 1) К 1000, 2) К 600, 3) К 400. Шкідці мають бути віддані до 25. марца с. р. в Дирекції Товариства. По більшій інформації належить зголоситись в бюрах Товариства від год. 9—2 перед полуднем. (3—3)

Вже час

Замовляти в

Народній Торговлі

Природні Літургічні

ВИНА

Австрійські по 96 К. за гект. franco Львів
Герцеговинські по 110 К. „ „ „
Гегелайські по 120 К. „ „ „
Самороднер по 132 К. „ „ „
Самороднер (Special) по 160 К. за гект. „

При замовленнях вище гект. ціна вища і то: при замовленнях від 50 до 100 літрів о 4 сот. на літрі, а при замовленнях вище 50 літрів о 8 сот. на літрі.

Бочки, вислані franco до „Магазину Нар. Торг. Стрий“ приймаємо до двох місяців назад по ціні нечисленій. (8—15)

Тисячі ПРИЗНАНЬ до перегляду.

Нечувана!

ПРАКТИКА ПАРЦЕЛЯЦІЙНА коштом 20.000 К.

Ціна брошури після числа замовлень.

Замовлення: о. Попович, Гор оденка, п. Городенка. (7—8)

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам рілляникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентного.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницькій почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадницькі К 3.468.296—

Удїли членські К 341.275—

Позички уділені К 3.916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

З публичної ліцитації, походять нові меблі продають ся по слідуючих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190 Ідальня К 140, столи К 9, улаждение каналерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, маговізовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, креденсів, канап, столиків, занавіс і фіранок. — „ДОРТЕУМ“ ул. Ліндога ч. 7 (бічна Коперника). По озвіє з провінцією листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблів з приватних домів, а конкурсових і спадкових мас — приймає уся обстанову до перехованя. (12—30) Перша найбільша 25 покоїв багато заосмотрена

Ол. Галичанка.

Вражія з дороги.

Море. З одеських спогадів. Паролавром з Одеси до Ялти. В Ялті та її околиці. З Києва. На Тарасовій могилі. З Кам'янка Подільського. Тівольські каскади. Перший вечір в Венеції. Сан-Ремо, Італійський карнавал. По Рівері. Вражія з Монака. Карнавал в Ніцці.

Дістати можна в друкарні Ів. Айхельбергера, Львів Ринок ч. 10.

Подвійний хосен!

Хто набуває в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. 1.

Випишвані сорочки від 12—20 К.

краватки „ 250 К

ручники „ 8— К

Перепиші листки Манастирського дуже гарні по 10 с. інші так само гуцульські виробы. Килими по 16 К 1 метр. Машини до писаня „Адлер“ руска 600 К — руско польська 650 К і проче — той дає заробляти самому і спричиняє більший процент на рідні школи. Замовлення л и ш письменні:

„Торговельно-промисловий Союз“ у Львові ул. св. Антонія ч. 1. Гроші слати ул. Мохначого ч. 12.

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до:

Приїзд на Головний дворець:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:10	Краків	5:50	9:00*	—	5:48	9:50
—	8:45	6:05	7:30	12:35*	Комава	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	Мшани	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	Рише а	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиск	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красного	—	8:08*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівців	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	2:50*	—	Чернівців	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	Станіславова	—	10:25	—	—	—
6:00	—	—	6:29	—	Коломиї	5:45	—	—	—	—
7:30	—	1:45	6:50	11:25	Столя	7:28	11:40	6:45	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Лавочного	7:28	11:40	4:25	—	11:00
7:35	—	2:28	7:49	11:35*	Самбора	8:00	9:58	1:40	9:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35*	Рави р. Врухович	7:33	—	1:26	8:00	—
8:20	—	—	6:00	—	Врухович	—	—	—	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Яворова, Янова	8:15	—	4:30	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Підгайців	—	11:15	—	10:20	—
7:50	—	2:50	—	—	Винників	—	11:15	—	10:20	12:16*
—	—	—	—	—	Стоянова	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до:

Приїзд на Підзамче з:

6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	Підволочиск	7:01	11:3	1:55*	—	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	Красного	—	7:49*	—	5:16	—
6:12	—	—	6:30	—	Підгайців	—	10:5*	—	8:52	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40*	Винник	7:26	10:5	6:24	9:57	12:00*
8:12	—	—	5:38	—	Стоянова	9:42	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакова до:

Приїзд на Личаків з:

6:31	—	—	6:51	—	Підгайців	—	10:34	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	—	Винник	7:08	10:36	6:06	9:36	11:43

* поспішний поїзд, поїзд поки що не їздить. Е лише в неділі. К в суботи і неділі.